

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนในกระบวนวิชาหลักการ

และเทคนิคการพยาบาลภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีย์ เชียงใหม่

Factors influence the teaching and learning of nursing students in
the principles and techniques of nursing subject,
Borommarajonani College of Nursing, Chiang Mai

รวมพร	มินานนท์	พย.บ.*	Ruamphorn	Minanon	B.N.S.*
จินตนา	พรลัมฤทธิ์โชค	พย.ม.**	Jintana	Pornsumritchok	M.N.S.**
จิราพัชร	ปัญญาดี	พย.ม.**	Jirapat	Punyadee	M.N.S.**
อัญพัชญ์	วิวัฒน์กมลชัย	พย.บ.**	Aunyaput	Wiwathakamonchai	B.N.S.**
ชญาณิศา	เขมทัศน์	พย.ม.**	Chayanisa	Kemathad	M.N.S.**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลในกระบวนวิชาหลักการและเทคนิคการพยาบาลภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ กลุ่มประชากรมี 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) อาจารย์ผู้สอน ภาคทฤษฎี 6 คน 2) อาจารย์ผู้สอนในห้องทดลองปฏิบัติการพยาบาล 17 คน 3) อาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติรายวิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาล 17คน และ 4) นักศึกษาพยาบาล 94 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามกรอบทฤษฎีของกานเยและบริกส์ ประกอบด้วย แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ แบบบันทึกการสนทนากลุ่มของนักศึกษาแบบประเมินการเรียนการสอน และแบบสะท้อนการเรียนรู้ เครื่องมือทั้งหมดได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้ระยะเวลาในการดำเนินการงานวิจัยนาน 2 ปี (พค. 2552-มีย. 2554) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชาหลักการและเทคนิคทางการพยาบาลทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีปัจจัยเชิงบวก ในด้านที่สนับสนุน เช่น ปัจจัยด้านผู้สอนที่มีประสบการณ์และมีลำดับขั้นตอนการสอนในแต่ละกิจกรรมอย่างเหมาะสม ในการนิเทศงานต้องเป็นกัลยาณมิตร ใจเย็น คอยกระตุ้นให้นักศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อวิชาชีพ ส่วนด้านผู้เรียนต้องมีความสนใจใฝ่รู้หมั่นทบทวนเนื้อหาวิชาและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ปัจจัยเชิงลบคือ ด้านสื่อที่มีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ บนหอผู้ป่วย ต้องรู้จักการประยุกต์ใช้ และด้านเวลาที่จำกัดด้วยจำนวน

* อาจารย์ วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนีย์ จังหวัดเชียงใหม่

* Instructor, Borommarajonani College of Nursing, Chiang Mai, Chiang Mai Province

** พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ

*** พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ

หน่วยกิตตามหลักสูตรกำหนด สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในภาคทฤษฎีและภาคทดลอง สอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 97.87 และเมื่อขึ้นฝึกภาคปฏิบัติ บนหอผู้ป่วย นักศึกษาทุกคนผ่านเกณฑ์การฝึกภาคปฏิบัติ ร้อยละ 100 จากผลงานวิจัยนี้สามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาลต่อไป

คำสำคัญ : นักศึกษาพยาบาล การเรียนการสอนทางการพยาบาล วิชาหลักการและเทคนิคการพยาบาล

Abstract

The purpose of this descriptive research is to study the factors that affect teaching and evaluation learning in the theory and practice of Principles and techniques in nursing. The populations have 4 groups: 1) 6 nurse instructors who taught the course in classroom 2) 17 nurse instructors who taught in clinical nursing practice 3) 17 nurse instructors who taught in Principles and Techniques in Nursing Practicum and 4) 94 nursing students. There had 4 research tools that developed from the theory of Gange and Briggs: 1) The questionnaire for nursing instructors 2) Focus group form 3) Learning evaluation form and 4) Reflection form. Tools were test quality by content validity index (CVI) from 3 experts. The researchers collected data by us for 2 years. Data analyzed by frequency, standard deviation, percentage and content analysis.

The results of study

The results showed that there are both positive and negative factors affecting academic performance in the nursing principle and techniques of both theory and practice. Experience of nursing educator and learning styles of nursing students were reported as positive factors. Negative factors affecting students learning were the inadequate of learning facilities and the limitation of study-time. For achievement in the theory of a specific theory and laboratory test pass percentage 97.87 and more practice on the wards to all students through the clinical practice to meet 100 percent. This research has implication in improving teaching and learning process for nursing students.

Key words : Nursing Students, Education of Nursing, Principles and Techniques in Nursing

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดเรียนการสอนทางการพยาบาลมีความสำคัญสำหรับการพัฒนาทักษะเชิงวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลในอนาคต ในปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่ารายวิชาทฤษฎีหลักการและเทคนิคการพยาบาล ในภาคทฤษฎีนั้นมีนักศึกษาสอบไม่ผ่านตามเกณฑ์ 60% ของรายวิชาในการสอบครั้งแรก ของจำนวนนักศึกษาทั้งชั้นปี (ในปีการศึกษา 2551 มีนักศึกษาทั้งหมด 159 คน เพราะมีนักศึกษาภาคใต้ได้รับทุนของรัฐบาลมาเข้าเรียน

ด้วย แบ่งเรียนเป็น 2 ห้องเรียน นักศึกษาทั้งหมดได้สอบผ่านเกณฑ์ในการสอบครั้งแรก เพียงร้อยละ 55.35 พบว่า มีนักศึกษาจำนวน 2 คนที่ต้องลงทะเบียนเรียนซ้ำ และเมื่อเข้าสู่การเรียนในรายวิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาล มีนักศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์ ต้องลงทะเบียนเรียนซ้ำอีกจำนวน 2 คน ทั้งสองรายวิชามีนักศึกษาสอบผ่าน คิดเป็นร้อยละ 97.48 ซึ่งทั้งสองรายวิชา เป็นวิชาพื้นฐานที่สำคัญวิชาหนึ่งของวิชาชีพพยาบาล เป็นทักษะที่จำเป็น ตามขอบเขตวิชาชีพที่

สภาการพยาบาลได้กำหนดไว้และนักศึกษาต้องเรียนรู้ในรายวิชาทั้งสองนี้ก่อนการเรียนในรายวิชาทางการพยาบาลอื่นๆ ดังนั้น จึงมีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของวิชาทางการพยาบาลทุกรายวิชา เป็นทักษะทางการพยาบาลที่สำคัญที่จะทำให้นักศึกษาพยาบาลได้ความรู้ที่เรียนในภาคทฤษฎีนำไปประยุกต์ใช้ได้ ที่ผ่านมา พบว่ารายวิชาทฤษฎีหลักการและเทคนิคการพยาบาลเป็นวิชาที่มีเนื้อหาค่อนข้างมาก และมีความหลากหลาย มีหลายกิจกรรมของการฝึกทักษะทางการพยาบาลที่ต้องการใช้เวลาในการฝึกฝนทักษะทางการพยาบาลเป็นอย่างมากเนื่องจากนักศึกษายังไม่ได้ขึ้นฝึกภาคปฏิบัติทำให้นักศึกษายังมองภาพโดยรวมได้ไม่ชัดเจน อาจมีความสับสนบ้าง และทางทีมผู้สอนก็ได้วางแผนการสอนร่วมกันและได้พยายามหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงมาโดยตลอดแต่ยังไม่สามารถทำให้นักศึกษาสามารถสอบผ่านตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หมายถึง นักศึกษาทั้งชั้นปีสามารถสอบผ่านเกณฑ์ 60% ของรายวิชา ได้ถึงร้อยละ 60 ของนักศึกษาทั้งชั้นปีในการสอบครั้งแรก ทางคณะผู้วิจัยจึงได้นำระบบการเรียนการสอนแบบกานเย่และบริกส์มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งกานเย่ได้พัฒนามาจากทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ (Condition of Learning) ที่มีอยู่สองส่วน คือ ทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีการจัดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบอยู่ 2 ส่วน คือ 1) ผลการเรียนรู้หรือความสามารถด้านต่างๆ ของมนุษย์ที่มีอยู่ 5 ประเภท ได้แก่ ทักษะทางปัญญากลวิธีในการเรียนรู้ ภาษาหรือคำพูด ทักษะการเคลื่อนไหวและเจตคติ 2) กระบวนการเรียนรู้และจดจำของมนุษย์ กานเย่ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้แต่ละประเภท ซึ่งเป็นการจัดสภาพภายนอกให้อื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ภายใน

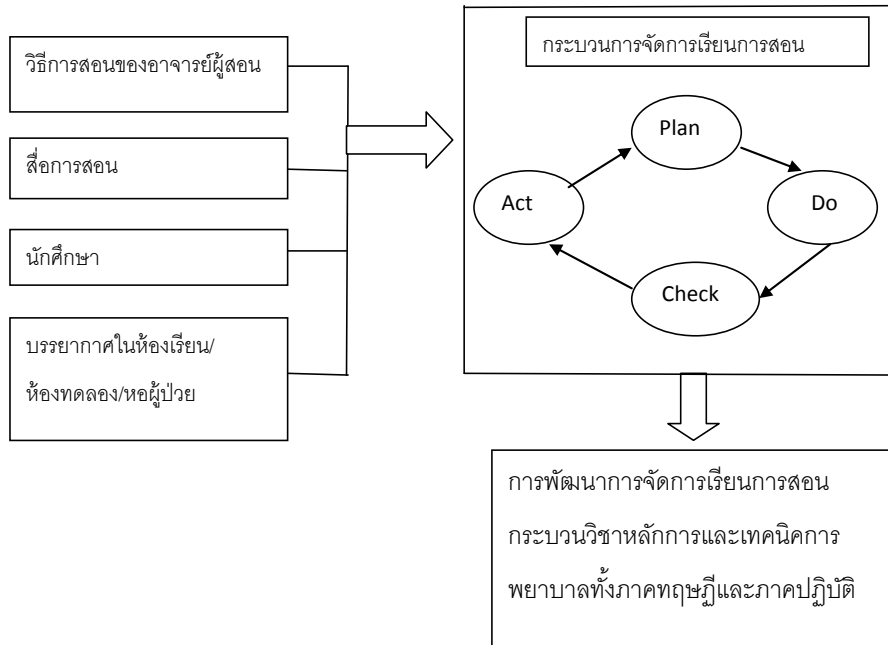
ตนเองของผู้เรียน และทั้งกานเย่และบริกส์ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่เป็นรายบุคคลจัดขึ้นเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนตามความต้องการและบุคลิกภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล ดังนั้น ทางทีมอาจารย์ผู้สอน จึงต้องการที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลในรายวิชาทฤษฎีหลักการและเทคนิคการพยาบาล และรายวิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาลเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และสามารถพัฒนาทักษะทางการพยาบาลเมื่อนำไปประยุกต์ใช้ในให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอน ในกระบวนวิชา หลักการและเทคนิคการพยาบาลทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ
2. เพื่อประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในกระบวนวิชา หลักการและเทคนิคการพยาบาลทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้ประยุกต์แนวคิดกรอบแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้ของกานเย่และ บริกส์ และกระบวนการตรวจสอบคุณภาพตามวงจรคุณภาพเดมมิงด้วยการวางแผนงานทุกระดับก่อนและได้ปรับปรุงอยู่ในสองวงรอบในระดับบทเรียน (Deming cycle cited in Saferpak, 2009) ดังนี้



วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลในกระบวนการหลักการและเทคนิคการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะใหม่ จำนวน 94 คน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

กลุ่มประชากร ได้แก่ ทีมอาจารย์ผู้สอนรายวิชาหลักการและเทคนิคการพยาบาลภาคทฤษฎีจำนวน 6 คนและทีมผู้สอนในห้องปฏิบัติการพยาบาลและรายวิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาล รวมจำนวน 17 คนและ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 ที่แบ่งกลุ่มตามทีมผู้สอนในห้องปฏิบัติการพยาบาล จำนวนทั้งหมด 94 คน โดยคัดเลือกเพื่อแบ่งกลุ่มนักศึกษาแต่ละกันในแต่ละกลุ่มให้มีคนเก่ง ปานกลาง และอ่อน กลุ่มละ 5-6 คน เรียนรู้แบบกลุ่มย่อยมีอาจารย์ประจำกลุ่มในห้องปฏิบัติการพยาบาล ในการวางแผนการเรียนรู้และตรวจสอบคุณภาพของการสอนด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิงทั้งสองวงจร

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแบบสอบ

ถามอาจารย์ผู้สอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแบบสัมภาษณ์นักศึกษาในการสนทนากลุ่ม แบบประเมินการเรียนการสอนในประเด็นของทีมาอาจารย์ผู้สอน ประเด็นของตัวนักศึกษา ประเด็นของสื่อการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน และแบบสะท้อนการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา(Content Validity Index) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน แล้วนำมาคำนวณได้ค่าความตรงตามเนื้อหา 0.80 จากนั้นนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลตามทฤษฎีของกานเยและบริกส์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทางคณะผู้วิจัยได้มีขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลด้วยการวิเคราะห์จากเอกสาร สอบถามทีมอาจารย์ผู้สอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ สนทนากลุ่มนักศึกษาและการสะท้อนการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยได้พัฒนาตามทฤษฎีของกานเยและบริกส์ที่มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับเนื้อหา รายวิชา ด้วยการรวบรวมจากเอกสารประมวลรายวิชาหลักสูตรพยาบาลศาสตร ๓ ปีปรับปรุง 2545 และบันทึกการปฐมนิเทศผู้สอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ
2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลขณะจัดการ

เรียนการสอน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของ
อาจารย์และนักศึกษา และการบันทึกการสนทนากลุ่ม
ตามวงจรคุณภาพในวงจรปีที่ 1 โดยสอบถามเกี่ยวกับ
ประเด็นของทีมาจารย์ผู้สอน ประเด็นของตัวนักศึกษา
ประเด็นของสื่อการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน
ระยะเวลา และบรรยากาศในการเรียนการสอน

3. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับบท
เรียน ด้วยการรวบรวมจากเอกสาร การออกแบบการสอน
(Course syllabus) เพื่อศึกษาถึงวัตถุประสงค์เชิง
พฤติกรรมของรายวิชาและวิธีการจัดการเรียนการสอน
สื่อการสอนของรายวิชา และการประมวลผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน ของรายวิชาหลักการและเทคนิคการพยาบาล
ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

4. ขั้นตอนเก็บรวบรวมข้อมูลภายหลังสิ้นสุดการ
จัดการเรียนการสอน ด้วยการแบบสอบถามความคิดเห็น
ของอาจารย์และนักศึกษา ในประเด็นของทีมาจารย์
ผู้สอน ประเด็นของตัวนักศึกษา ประเด็นของสื่อการสอน
วิธีการจัดการเรียนการสอน และแบบสะท้อนการเรียนรู้
ของนักศึกษา ภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอน ตามวงจร
คุณภาพในวงจรปีที่ 2 บันทึกการสนทนากลุ่มนักศึกษา
ตามวงจรคุณภาพในวงจรปีที่ 2 และประเมินผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ 60% ของรายวิชาทั้งภาคทฤษฎี
และปฏิบัติ

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มประชากร

ประโยชน์ที่กลุ่มประชากรจะได้รับจากการวิจัย
ที่รวมประโยชน์ต่อประชากรหลังสิ้นสุดการวิจัยเพราะ
สามารถนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการวางแผน
พัฒนาการจัดการเรียนการสอน กระบวนวิชานี้ให้ได้อย่าง
เหมาะสม ทางทีมาวิจัยจึงได้ขออนุมัติต่อผู้อำนวยการ
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี เชียงใหม่ ก่อนดำเนินการ
วิจัยและผ่านการพิจารณาด้านจริยธรรมของกลุ่มงานวิจัย
และได้ให้นักศึกษาทุกคนได้เซ็นยินยอมร่วมให้ข้อมูลการ
วิจัยครั้งนี้ โดยไม่มีผลต่อการเรียนของนักศึกษา และต้อง
ใช้ความระมัดระวังทุกด้านเพื่อปกป้องความเป็นส่วนตัว
และความลับของข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนผลกระทบ
ของการวิจัยที่อาจมีผลทางด้านร่างกายและจิตใจ ของ

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จึงได้มีมาตรการป้องกัน
และรักษาผลข้างเคียง โดยไม่เปิดเผยข้อมูลของนักศึกษา
และไม่เปิดเผยข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ใน
ทีมาผู้สอน โดยชี้แจงให้ทราบก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล
และจะทำลายหลักฐานทั้งจาก เทปบันทึก ข้อมูลดิบ
ทั้งหมดทั้งเมื่องานวิจัยได้รับการเผยแพร่และเสร็จสิ้น
โครงการแล้ว ภายใน 1 ปีหลังตีพิมพ์เผยแพร่

การวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนทั้ง
ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา
(Content analysis)
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ใช้
วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)
3. ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินการเรียนการสอน
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และร้อยละ
4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสะท้อนการเรียนรู้ใช้วิธี
การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

แบ่งเป็นภาคทฤษฎี และภาคทดลองในห้อง
ปฏิบัติการพยาบาล ในรายวิชาหลักการและเทคนิค
การพยาบาล และภาคปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติหลักการ
และเทคนิคการพยาบาล ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่
รวบรวมได้ ดังนี้

วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ในขั้น
ตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับเนื้อหาวิชา
เก็บรวบรวมข้อมูลขณะจัดการเรียนการสอนจากแบบ
สอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ประจำกลุ่ม พบว่า
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ขึ้นอยู่กับ ปัจจัยทั้ง
3 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้เรียน ในการเรียนของรายวิชานี้โดยใช้
การทดลอง และการฝึกปฏิบัติสัปดาห์ย้อนกลับกับอาจารย์
ประจำกลุ่ม 2) ผู้สอน ใช้เทคนิคการสอนแบบบรรยาย
และสาธิตประกอบ สอนตามเนื้อหาของรายวิชาตระหนัก
เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ ตามลำดับขั้นตอน ช่วงนี้
ได้เชิญอาจารย์จากแหล่งฝึกมาช่วยสอน และได้แบ่งกลุ่ม

นักศึกษาให้ไปศึกษาดูงานหน่วยงานควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลและหน่วยจ่ายกลาง เพื่อศึกษาถึงวิธีการเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือทางการแพทย์ให้สะอาดปราศจากเชื้อ ณ โรงพยาบาลที่เป็นแหล่งฝึกหลัก 3) บรรยายภาคการเรียนการสอน ที่เกิดจากองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม 2 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพและทางสังคม ในการสอนทฤษฎีเนื้อหาในรายวิชาบางหัวข้อ มีเนื้อหาบางส่วนที่ซ้ำซ้อนสอนน้อยโดยเฉพาะในหัวข้อที่มีการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูลขณะจัดการเรียนการสอน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับบทเรียน จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่มในการเรียนการสอนภาคทฤษฎีพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ขึ้นอยู่กับปัจจัย ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้เรียน ในการเรียนของรายวิชานี้ โดยใช้การบรรยาย และการฝึกปฏิบัติสาธิตปัญหาอุปสรรคที่พบ คือ นักศึกษาอ้างว่าไม่มีเวลาทบทวนบทเรียนเพราะมีงานนอกเวลามาก 2) ผู้สอน สอนตามเนื้อหาของรายวิชาแต่จะไม่ได้สอนเรียงตามบทเรียน เนื่องจาก อาจารย์บางท่านที่สอนติดภารกิจตระหนักเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ ตามลำดับขั้นตอน จากง่ายไปยาก สอนสนุกไม่เครียดทำให้เพลินที่จะเรียน และสนุกในการเรียนรู้ ด้วยการสาธิตประกอบให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการฝึกทักษะใช้เทคนิคการสอนแบบบรรยายและสาธิตประกอบหน้าชั้นเรียน ถ้าหากมีนักศึกษากลุ่มใหญ่ ทำให้มองเห็นไม่ชัดเจนและทั่วถึง สอนตามเนื้อหาของรายวิชาโดยตระหนักเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ ตามลำดับขั้นตอน บางหัวข้อ มีเนื้อหาบางส่วนที่ซ้ำซ้อนสอนน้อย ทำให้อาจารย์ต้องเร่งสอน 3) บรรยายภาคการเรียนการสอนที่เกิดจากองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม 2 ด้าน คือ 1) สิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ ห้องเรียน และสภาพห้องเรียนไม่มีแอร์ เก้าอี้ นั่งมีลักษณะพื้นทีลาดชัน(Slope) ทำให้มองไม่เห็นการสาธิตหน้าชั้นเรียน 2) สิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น ผู้สอน ไม่กดดันนักศึกษา สอนสนุก ไม่เครียด และยิ้มแย้มแจ่มใส การเก็บรวบรวมข้อมูลในขณะนิเทศงานภาคปฏิบัติจากแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ประจำกลุ่มพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ขึ้นอยู่กับ

ปัจจัย ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้สอน ใช้เทคนิคการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักศึกษากลุ่มเล็ก อัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษา 1:6 ทำให้สามารถดูแลนักศึกษาได้ทั่วถึง ทีมนิเทศภาคปฏิบัติ ใช้เทคนิคการสอนสาธิตและอธิบายก่อนให้นักศึกษาทดลองทำและให้การควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด แต่นักศึกษายังอ่อนด้านวิชาการ ต้องทบทวนความรู้พื้นฐานจากวิชาต่างๆที่เรียนผ่านมาก่อนฝึกภาคปฏิบัติ หลังจากฝึกทักษะบนหอผู้ป่วยได้ครบตามหน่วยกิตแล้วในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของการฝึกทำให้นักศึกษามีความมั่นใจเพิ่มขึ้น 2) ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มย่อยนักศึกษามีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับดี ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากอาจารย์ประจำกลุ่มเพิ่มมากขึ้น มีอัตราส่วน อาจารย์ ต่อนักศึกษา 1: 5-6 รวมทั้งหมด 17 กลุ่ม ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ดีเพราะได้ลงมือปฏิบัติและมีอาจารย์ประจำกลุ่มดูแลอย่างใกล้ชิด ในการฝึกภาคปฏิบัติ มีนักศึกษากลุ่มได้ขึ้นฝึกกับอาจารย์ประจำกลุ่มเดิมที่เรียนในภาคทดลอง ทำให้เรียนรู้ได้ดีกว่าเพราะนักศึกษาไม่ต้องปรับตัวมากกับอาจารย์นิเทศและอาจารย์สามารถดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อพัฒนาทักษะของนักศึกษาได้ตามศักยภาพเป็นรายบุคคล 3) บรรยายภาคการเรียนการสอน ที่เกิดจากองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม 2 ด้าน คือ 1) สิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ นักศึกษาต้องรู้จักการประยุกต์ใช้เครื่องมือที่จำเป็น เมื่อฝึกบนหอผู้ป่วยที่มีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ในการฝึกบางหอผู้ป่วยที่อาจมีข้อจำกัดในการทำหัตถการต่างๆ ประกอบกับวิทยาลัยพยาบาลอยู่ห่างจากโรงพยาบาลต้องอาศัยรถยนต์รับส่งนักศึกษา ทำให้มีปัญหาความล่าช้าในการไปอยู่เวร 2) สิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้มีโอกาสฝึกทำกิจกรรมต่างๆ ได้มากขึ้น โดยมีอาจารย์นิเทศคอยดูแลอย่างใกล้ชิดทำให้มั่นใจมากขึ้น กล้าที่จะทำหัตถการต่างๆเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการฝึกซักประวัติ ตรวจร่างกาย ฝึกการค้นหาข้อมูลและวินิจฉัยปัญหาของผู้ป่วยนำไปสู่การวางแผนการพยาบาลช่วยเหลือผู้ป่วยได้จริงประเมินผลการปฏิบัติได้ชัดเจนขึ้น และเมื่อได้มีโอกาสไปฝึกกับงานเวชกรรมสังคมทำให้ได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เข้าใจผู้ป่วยมากยิ่งขึ้น

จากแบบสะท้อนการเรียนรู้ของนักศึกษา (Reflect Learning) รวบรวมข้อมูลภายหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในภาคปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับ ปัจจัย ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้เรียน ในการเรียนภาคปฏิบัติของรายวิชานี้ มีปัญหาอุปสรรคที่พบ คือ การเตรียมความรู้ที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐานของการฝึกปฏิบัติการพยาบาล 1.1) นักศึกษาประเมินตนเองว่า ต้องเตรียมความรู้ด้านวิชาการที่เรียนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ จากวิชาหลักการเทคนิคในเรื่องการดูแลความสุขสบายและความปลอดภัยของผู้ป่วย การใช้หลักสะอาดปราศจากเชื้อ ทักษะทางการปฏิบัติการพยาบาลต่างๆ ในการรักษาพยาบาล นำทฤษฎีการดูแลแบบเอื้ออาทร การดูแลแบบองค์รวมมาใช้ และความรู้เฉพาะที่พบในหอผู้ป่วย เช่น การดูแลผู้ป่วยโรคกระดูกและข้อ บางครั้งในบางหอผู้ป่วยอาจได้สังเกตการณ์การตรวจคลื่นไฟฟ้าหัวใจ การช่วยแพทย์ทำหัตถการต่างๆ ที่เกินขีดความสามารถ เตรียมความรู้เรื่องโรคต่างๆ บางครั้งไปดูแลผู้ป่วยทั้งที่ยังไม่ได้เรียนมา บางเรื่องที่เรียนมาในภาคทฤษฎีไม่เหมือนกับการนำไปใช้จริงในภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วย เช่น การใส่สาย NG tube การสวนปัสสาวะ เป็นต้น จำเป็นต้องเรียนรู้การประยุกต์ใช้ที่เหมาะสมภายใต้การดูแลจากอาจารย์นเทศ และการเตรียมตัวเองที่ต้องฝึกสติ มีสมาธิในการทำหัตถการหรือให้การพยาบาลผู้ป่วยด้วยความเอื้ออาทร 1.2) ในการฝึกภาคปฏิบัติ มีเนื้อหาวิชาที่ต้องนำมาใช้จริงคล้ายกับการเรียนทฤษฎีในด้านการใช้หลัก เทคนิคสะอาดปราศจากเชื้อ (Sterile technique) ลำดับขั้นตอนของการทำหัตถการต่างๆ การให้ยาชนิดต่างๆ ยาฉีดและการสวนปัสสาวะ ฯลฯ 1.3) ในการฝึกภาคปฏิบัติ มีเนื้อหาวิชาที่ต้องนำมาใช้จริงคล้ายกับการเรียนทฤษฎีมีความแตกต่างจากการที่ทดลองทำกับหุ่นในห้องปฏิบัติการพยาบาลกับการทำหัตถการในผู้ป่วยจริง อุปกรณ์ที่ใช้ในหอผู้ป่วยกับห้องทดลองไม่เหมือนกัน นักศึกษาต้องเรียนรู้ในการประยุกต์ใช้ 2) ผู้สอน นักศึกษาได้ประเมินการฝึกปฏิบัติที่ทำให้ประสบผลที่ดี ต้องเกิดจาก อาจารย์นเทศ อาจารย์พี่เลี้ยงบนหอผู้ป่วย ที่มีความเป็นกัลยาณมิตรเข้าใจนักศึกษา ที่ขึ้นฝึกประสบการณ์ในครั้งแรกมีความใจเย็นคอยสอนให้

คำแนะนำและดูแลอย่างใกล้ชิด ให้ออกสันทักศึกษาในการฝึกฝนตนเอง ถ้าหากนักศึกษายังไม่มี ความกล้าที่จะทำ ขอให้อาจารย์คอยให้กำลังใจ ไม่ควรดูต่ำ เพราะจะทำให้ นักศึกษารู้สึกท้อแท้หมดกำลังใจและไม่อยากทำต่อไป อาจารย์นเทศบางคนดีมากที่ได้ดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด อยากให้พี่เลี้ยงบนหอผู้ป่วยช่วยให้คำแนะนำ ให้ออกสันทักศึกษาได้ทดลองฝึกปฏิบัติหัตถการบางอย่างที่ให้ออกสันทักศึกษาได้ฝึกฝนทักษะจากประสบการณ์จริง มีความเอื้ออาทรต่อนักศึกษา 3) บรรยากาศการเรียนการสอน ที่เกิดจากองค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อม 2 ด้าน คือ 1) สิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพของหอผู้ป่วยที่มีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ สภาพความแตกต่างของหอผู้ป่วย ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการได้รับการฝึกทักษะการพยาบาลพื้นฐานได้ไม่เท่ากัน 2) สิ่งแวดล้อมด้านสังคม เนื่องจากเป็นประสบการณ์ครั้งแรกที่นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกทักษะการพยาบาลพื้นฐาน ทำให้เกิดความกลัวไม่กล้าที่จะปฏิบัติหัตถการต่างๆ นักศึกษาต้องการการดูแลอย่างใกล้ชิดจากอาจารย์นเทศ นักศึกษาบางคนมีปัญหาในการสร้างสัมพันธ์กับพี่พยาบาลบนหอผู้ป่วย ทำให้กลัวการเข้าไปหอทำหัตถการจากพี่ๆ มีข้อเสนอว่าน่าจะเรียนวิชาหลักการเทคนิคพร้อมกับฝึกสภาพจริงบนหอผู้ป่วยไปด้วย อาจทำให้นักศึกษาเข้าใจได้มากขึ้น ที่สำคัญนักศึกษาที่ไม่ทบทวนความรู้ให้ดีขึ้น การฝึกภาคปฏิบัติ จะทำให้ขาดความมั่นใจ ในการที่มีงานให้นักศึกษาวางแผนการพยาบาลล่วงหน้าก่อน ทำให้นักศึกษาช่วงนอนตอนเช้าวันรุ่งขึ้นเพราะทำงานเสร็จกันตึกมากทุกคืน ทำให้พักผ่อนไม่เพียงพอ

วิเคราะห์ข้อมูลภายหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอน จากแบบสอบถามประเมินการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของนักศึกษา โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดเรียนการสอน ทั้งรายวิชาภาคทฤษฎีและรายวิชาภาคปฏิบัติของนักศึกษาดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2 โดยมีเกณฑ์ ดังนี้



ค่าเฉลี่ย	4.51-5.00	การแปลผล	เท่ากับ	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51-4.50	การแปลผล	เท่ากับ	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	การแปลผล	เท่ากับ	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	การแปลผล	เท่ากับ	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	การแปลผล	เท่ากับ	ควรปรับปรุง

ตารางที่ 1 ผลการประเมิน ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการสอน ในทีมอาจารย์ผู้สอนรายวิชา ภาควิชา ทัศนศึกษา และทดลอง

ทีมอาจารย์ผู้สอน	ค่าเฉลี่ยระหว่าง ส่วน	เบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
ทีมผู้สอนทัศนศึกษา	4.20-4.40	0.642-0.451	มาก
ทีมผู้สอนทดลอง	4.20-4.51	0.601-0.404	มาก - มากที่สุด

จากตาราง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ประจำกลุ่มที่สอนในห้องปฏิบัติการ (ทีมผู้สอนทดลอง) ในระดับมากถึงมากที่สุด ที่มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20-4.51 และทีมอาจารย์ผู้สอนทัศนศึกษาในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20-4.40

ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอน ทั้งรายวิชา ทัศนศึกษา และปฏิบัติ

ตารางที่ 2 ประเมินผล ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน ในรายวิชาทัศนศึกษาหลักการและเทคนิคการพยาบาล และรายวิชาปฏิบัติหลักการและเทคนิคการพยาบาล

รายวิชา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
ภาควิชา	3.99	0.546	มาก
ภาคปฏิบัติ	4.26	0.428	มาก

จากตาราง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการฝึกภาคปฏิบัติมากกว่าการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ซึ่งมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.99-4.26 ตามลำดับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาควิชา หลังจากการสอบปลายภาคทั้งทฤษฎีและสอบทดลอง ในปีการศึกษา

2552 พบว่า มีนักศึกษาสอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 อยู่ร้อยละ 97.87 ของจำนวนนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ทั้งหมด ส่วนผู้ที่สอบไม่ผ่านต้องทำการสอบซ่อม 1 ครั้งจึงสอบผ่านทั้งหมด (ตามตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 การประเมินผลการเรียนในวิชาหลักการและเทคนิคการพยาบาล ในปีการศึกษา 2552

การสอบของนักศึกษาทั้ง ชั้นปีจำนวน 94 คน	ร้อยละของผลการสอบต่อจำนวนนักศึกษา ที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60					
	ทฤษฎี		ทดลอง		รวมผลสอบปลายภาค ทั้งทฤษฎีและทดลอง	
	ร้อยละ	การแปลผล	ร้อยละ	การแปลผล	ร้อยละ	การแปลผล
สอบกลางภาค	39.36	ไม่ผ่านเกณฑ์	100	ผ่านเกณฑ์		
สอบปลายภาค	20.83	ไม่ผ่านเกณฑ์	100	ผ่านเกณฑ์		
รวมผลสอบปลายภาค	60.64	ผ่านเกณฑ์	100	ผ่านเกณฑ์	97.87	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักศึกษาทั้งชั้นปี พบว่า ในการสอบทฤษฎีทั้งกลาง
ภาคและปลายภาคมีนักศึกษาทั้งชั้นปีสอบไม่ผ่านเกณฑ์
ร้อยละ 60 ของรายวิชา คิดเป็นร้อยละ 39.36 และ
20.83 ตามลำดับ เมื่อรวมผลสอบในการสอบปลายภาค
เฉพาะการสอบทฤษฎีของนักศึกษาทั้งชั้นปี ผ่านเกณฑ์
ร้อยละ 60.64 สอบทดลองผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100 และ
เมื่อรวมผลสอบปลายภาคทั้งทฤษฎีและทดลอง พบว่า
ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 97.87

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคปฏิบัติ วัดจาก
ทักษะการปฏิบัติ บนหอผู้ป่วยทั้ง 17 กลุ่มโดยวัดผลอิง
เกณฑ์และอิงกลุ่ม ตัดเกรดในแต่ละกลุ่ม ที่มีอัตราส่วน
อาจารย์ ต่อนักศึกษา 1:6 พบว่า นักศึกษาทั้งชั้นปี ผ่าน
เกณฑ์ร้อยละ 60 ถึงร้อยละ 100

สรุปผลการศึกษา ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
สรุปผลได้ ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียน
รู้ของนักศึกษาในรายวิชาหลักการและเทคนิคทางการ
พยาบาลทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีปัจจัยเชิงบวก ใน
ด้านที่สนับสนุน เช่น ปัจจัยด้านผู้สอน ได้แก่ ความรู้
และประสบการณ์สอนและการนิเทศ การวางแผนการ
สอนและการนิเทศ เทคนิคและวิธีการสอนและนิเทศ
ลักษณะบุคลิกภาพส่วนบุคคลของอาจารย์ผู้สอนและ
อาจารย์นิเทศ ที่มีประสบการณ์และมีลำดับขั้นตอนการ
สอนในแต่ละกิจกรรมอย่างเหมาะสม ในการนิเทศงาน
ต้องเป็นกัลยาณมิตร ใจเย็น คอยกระตุ้นให้นักศึกษามี

ทัศนคติเชิงบวกต่อวิชาชีพ ส่วนปัจจัยด้านผู้เรียนต้องมี
ความสนใจใฝ่รู้หมั่นทบทวนเนื้อหาวิชาและลงมือปฏิบัติ
ด้วยตนเอง ปัจจัยเชิงลบในห้องทดลองและแหล่งฝึก คือ
ด้านสื่อที่มีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ บนหอผู้ป่วย ต้องรู้จักการ
ประยุกต์ใช้ และด้านเวลาที่จำกัดด้วยจำนวนหน่วยกิต
ตามหลักสูตรกำหนด สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ในภาคทฤษฎี ในการสอบทฤษฎี และสอบทดลอง สอบ
ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 97.87 และเมื่อขึ้นฝึกภาคปฏิบัติ
บนหอผู้ป่วย นักศึกษาทุกคนผ่านเกณฑ์การฝึกภาค
ปฏิบัติในแต่ละกลุ่ม ทั้ง 17 กลุ่ม ผ่านเกณฑ์การฝึกทักษะ
ปฏิบัติการพยาบาลคิดเป็นร้อยละ 60 ของรายวิชา ผ่าน
เกณฑ์ทั้งหมด ถึงร้อยละ 100.

การอภิปรายผลการศึกษา

ผลของการศึกษาภาคทฤษฎี พบว่า ปัจจัยที่มีผล
ในด้านบวก ได้แก่

1. ปัจจัยด้านผู้สอน ที่มีบุคลิกภาพดี ใจเย็น สอน
เป็นลำดับขั้นตอน และผ่านประสบการณ์
ในงานบริการบนหอผู้ป่วยมามาก ทำให้ส่งผลให้นักศึกษา
มีความพึงพอใจ และเรียนรู้ได้ดีขึ้น จากการศึกษาของ
สมพร อาษา (2549) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการเรียนมี
ความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถภาพทางการสอนของครู
ผู้สอน ที่มีความสอดคล้องกัน
2. ปัจจัยด้านผู้เรียน ต้องการเรียนรู้ด้วยการแบ่ง
กลุ่มย่อยจะทำให้เรียนรู้ได้ดีกว่าเพราะอาจารย์สามารถ

ดูตัวอย่างใกล้ชิดและพัฒนาทักษะของนักศึกษาได้ตามศักยภาพเป็นรายบุคคลซึ่งสอดคล้องกันกับหลักการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยให้ผู้เรียนมีบทบาทการมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้อย่างตื่นตัวทั้งด้านร่างกาย ความคิด (สติปัญญา) ความรู้สึก (อารมณ์) และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (สังคม) ทำให้เกิดความสนใจ ใส่ใจ ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างจริงจังที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น (ระวีวรรณ ศรีคร้ามครั้น, 2542)

3. ปัจจัยด้านสื่อการสอน ที่บางเนื้อหาต้องการให้มีประกอบการบรรยายด้วย ภาพเคลื่อนไหวแสดงวิธีการจาก VCD ด้วย ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นและจากผลการศึกษาของ พิระนันท จีระยิ่งมงคล และนิตติยา น้อยศรีภูมิ (2551) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตน์วชิระ พบว่า ปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีอิทธิพลในระดับมากโดยปัจจัยที่เกี่ยวกับจำนวนและความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนสาดิต มีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ปัจจัยด้านวิธีการสอน ในการสอนในบทที่มีการทดลองร่วมด้วย ที่ต้องสอน แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แบ่งกลุ่มย่อย 17 กลุ่มในอัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษา 1:6 ทำให้นักศึกษาพึงพอใจต่อการสอนภาคทดลอง ในระดับมากถึงมากที่สุด ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20-4.51 มากกว่าการสอนภาคทฤษฎีในค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20-4.40 ที่อยู่ในเกณฑ์มากเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกันกับแนวทางแก้ไขของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มย่อย โดยให้เรียนแบบ SDL ตามแนวทางของทฤษฎีการเรียนรู้ของนักการศึกษาแบบพหุปัญญา(ระวีวรรณ ศรีคร้ามครั้น, 2542)

5. ปัจจัยด้านเวลา มีเวลาไม่พอกับเนื้อหา นักศึกษาต้องการเรียนรู้โดยใช้เวลาเพิ่ม จากการใช้ชั่วโมงศึกษาอิสระของนักศึกษาในช่วงเวลาที่ต่อเนื่องจากชั่วโมงสอนเพราะในการสาธิตและสาธิตย้อนกลับมักจะใช้เวลาที่เกินกว่าที่กำหนดอยู่แล้วซึ่งขึ้นอยู่กับศักยภาพในการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละบุคคล

ปัจจัยที่มีผลในด้านลบ ที่ต้องนำมาแก้ไขปรับปรุงนั้น ได้แก่

1. ปัจจัยด้านผู้สอน ที่มีประสบการณ์น้อย และมีบุคลิกภาพส่วนบุคคลที่เข้มงวดมาก มีความแตกต่างกัน ทำให้ส่งผลเสียต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา จากผลการศึกษาของ พิระนันท จีระยิ่งมงคล และนิตติยา น้อยศรีภูมิ (2551) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตน์วชิระ พบว่า ปัญหาและสาเหตุที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านผู้สอน คือ ผู้สอนใช้อารมณ์ ไม่เข้าใจผู้เรียน ไม่มีการเตรียมตัวสำหรับการสอน จะทำให้ผู้เรียนไม่อยากเรียน

2. ปัจจัยด้านผู้เรียน การเรียนรู้ในชั้นเรียนที่เป็นกลุ่มใหญ่ ทำให้ไม่สามารถเรียนรู้จากการสาธิตหน้าชั้นเรียนได้ดีเพราะมองเห็นไม่ชัดเจน มีงานนอกเวลามาก เช่น การจัดกิจกรรมของงานกิจการนักศึกษา ที่มีกิจกรรมวัน EQ day ทุกบ่ายวันพฤหัสบดี ซึ่งได้สอดคล้องกันกับงานวิจัยของพิระนันท จีระยิ่งมงคลและนิตติยา น้อยศรีภูมิ (2551) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตน์วชิระ ที่พบว่า ปัญหาและสาเหตุที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนหนึ่ง คือ งานที่มอบหมายให้ทำนอกเวลาและจำนวนกิจกรรมนอกหลักสูตรมีมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการทบทวนเนื้อหา ปัจจัยนี้จึงเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนมาก หากมีงานนอกเวลามากและการเรียนกลุ่มใหญ่ทำให้นักศึกษาไม่ได้มีส่วนร่วม โดยเฉพาะในการสอนที่มีการทดลองหน้าชั้นเรียน

3. ปัจจัยด้านสื่อการสอน ที่ยังไม่พร้อม อุปกรณ์มีไม่เพียงพอ ขำรุด ในการสอนต้องมี VCD ที่สอนภาคทดลองในทุกกิจกรรม

4. ปัจจัยด้านวิธีการสอน จากผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา พบว่า นักศึกษาไม่ชอบวิธีการสอนแบบบรรยายอย่างเดียว ต้องการให้มีรูปแบบการสอนที่หลากหลายและให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียน ซึ่งในการสอนทฤษฎีจะมีบางบทที่ไม่มีการทดลองต้องบรรยายหน้าชั้นเรียนและสอนยกตัวอย่างหน้าชั้นก่อนการแบ่ง

กลุ่มย่อยเพราะบางบทมีเนื้อหาหนักและมีเวลาที่จำกัด ด้วยหน่วยกิตของรายวิชาที่มาจาก ประมวลรายวิชาแบบ เดิมจึงสอดคล้องกันกับ การเรียนการสอนโดยยึดครูเป็น ศูนย์กลางซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกและง่ายกว่า รวมทั้งครูมีความเคยชินกับการปฏิบัติตามแบบเดิมประกอบกับไม่ได้ รับการสนับสนุนส่งเสริมให้ปฏิบัติตามแนวคิดใหม่อย่าง เพียงพอ การสอนโดยครูเป็นศูนย์กลางจึงยังคงยึดครอง อำนาจอยู่อย่างเหนียวแน่นมาจนปัจจุบัน (ระวีวรรณ ศรีศรีรามครัน, 2542)

5. ปัจจัยด้านเวลาที่สอน ได้จัดสอนตามหลักสูตร ที่ได้กำหนดไว้ ให้เรียน 2 หน่วยกิต เรียนทฤษฎี 2 หน่วยกิต ใช้เวลา 30 ชั่วโมง และอีก 1 หน่วยกิตเป็น ชั่วโมงทดลอง จัดชั่วโมงเรียน ใช้เวลา 30 ชั่วโมง แต่ เนื้อหาที่สอนมีมากเพราะเรียนทั้งหมด 13 บท แต่ละ บทเป็นเนื้อหาที่จำเป็นอยู่เกือบ 10 บท ทางทีมผู้สอนจึง ไม่ได้มีสาคิยย้อนกลับได้ครบทุกบท จัดเฉพาะที่ทางสภา การพยาบาลได้กำหนดไว้ในทักษะจำเป็นของพยาบาลใน ด้านการปฏิบัติ ถ้าต้องการแก้ไขควรต้องปรับแก้ในปีการ ศึกษาต่อไปและนำเสนอให้กับผู้บริหารในการปรับปรุง หลักสูตรในครั้งต่อไป ซึ่งจากการวิเคราะห์โครงสร้างของ รายวิชานี้ยังเป็นหลักสูตรตามประมวลรายวิชาในปีการ ศึกษา 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรในปี 2545 ที่ยังไม่ได้สมทบ กับคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีการ ศึกษา 2552 ในการจัดการเรียนภาคทฤษฎี ในรายวิชา ทฤษฎีหลักการและเทคนิคการพยาบาลได้จัดการเรียน การสอนของรายวิชานี้ จำนวน 3 หน่วยกิต แบ่งเป็น ภาค ทฤษฎี 2 หน่วยกิต(1 หน่วยกิต = 15 ชั่วโมง) ภาคทดลอง 1 หน่วยกิต (1 หน่วยกิต = 30 ชั่วโมง) จำนวนเนื้อหา ทั้งหมด 13 บท ซึ่งเนื้อหามีมากทำให้เวลาไม่เพียงพอ ที่ นักศึกษาจะทำการสาคิยย้อนกลับได้ครบทุกคน บางครั้ง ต้องใช้ชั่วโมงศึกษาอิสระและนอกเวลาราชการ

ผลของการศึกษาภาคปฏิบัติหลักการและ เทคนิคการพยาบาล พบว่า ปัจจัยที่มีผลในด้านบวก ได้แก่

1. ปัจจัยด้านผู้สอน ที่มีความเป็นกัลยาณมิตร ใจเย็น สอนเป็นลำดับขั้นตอนจากง่ายไปยาก เป็นผู้ที่ ผ่านประสบการณ์ในงานบริการสามารถแก้ไขปัญหา

สอดคล้องด้านคุณธรรมจริยธรรมในการดูแลแบบ องค์กรวม มีความเอื้ออาทรต่อนักศึกษา ปรับทัศนคติ ของนักศึกษาให้มีความพึงพอใจ รักในวิชาชีพพยาบาล พิระนนท์ จิระยิ่งมงคล และ นิตติยา น้อยศรีภูมิ (2551) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พรรัตน์ วชิระ พบว่า ปัจจัยด้านผู้สอนส่วนใหญ่ มีอิทธิพลต่อผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมาก โดยปัจจัยเกี่ยวกับ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และความสามารถ ในด้านเนื้อหา มีอิทธิพลในระดับมากที่สุด

2. ปัจจัยด้านผู้เรียน การเรียนรู้ด้วยการแบ่ง กลุ่มย่อยอาจารย์ ต่อนักศึกษา 1:6 คืออยู่แล้วทำให้อาจารย์ดูแลได้ทั่วถึง บางกลุ่มที่ได้ขึ้นฝึกกับอาจารย์ ประจำกลุ่มเดิมที่เรียนในภาคทดลองทำให้เรียนรู้ได้ดี กว่าเพราะนักศึกษาไม่ต้องปรับตัวมากกับอาจารย์ใหม่ และอาจารย์สามารถดูแลอย่างใกล้ชิดและพัฒนาทักษะ ของนักศึกษาได้ตามศักยภาพเป็นรายบุคคล นักศึกษา รู้ตนเองว่ายังขาดความพร้อมในการเตรียมด้านความรู้ พื้นฐานต่างๆที่มีต่อการฝึกทักษะทางการพยาบาลและ ขาดการที่รู้จักบริหารเวลาในการทำงาน การวางแผน การพยาบาลให้ดี จึงจะทำให้ไม่่วงนอนเพราะพักผ่อน ไม่เพียงพอเมื่อขึ้นฝึกอีกครั้งในวันรุ่งขึ้น ซึ่งจากการ ศึกษาของ พิมพาภรณ์ กลั่นกลิ่นและคณะ (2551) เรื่อง ประสบการณ์เรียนรู้ผ่านบันทึกการสะท้อนคิดประจำวัน ในการฝึกปฏิบัติ การสร้างเสริมสุขภาพเด็ก ของนักศึกษา พยาบาล พบว่า ความรู้สึกรต่อการปฏิบัติการพยาบาลมี ทั้งด้านบวกและด้านลบ ได้แก่ ความตื่นเต้น วิตกกังวล ขาดความมั่นใจ และต่อเมื่อมีความมั่นใจมากขึ้นโดย นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์เป็นผู้คอยกระตุ้นและช่วยเหลือ ให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพโดยเน้นการ เรียนรู้ที่ให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลางและเกิดการเรียนรู้ด้วย ตนเอง

3. ปัจจัยด้านสื่อการสอน อุปกรณ์ที่ใช้จริงในหอผู้ป่วยมีไม่เพียงพอต้องรู้จักในการประยุกต์ใช้ ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ พิระนนท์ จิระยิ่งมงคลและ นิตติยา น้อยศรีภูมิ (2551) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลใน

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพัตร์นวิริยะ พบว่า ปัจจัยเกื้อหนุนการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีอิทธิพลในระดับมากโดยปัจจัยที่เกี่ยวกับจำนวนและความสมบูรณ์ของอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนสาธิต มีระดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ปัจจัยด้านวิธีการสอน ที่ต้องสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงได้แบ่งกลุ่มย่อยอีก 17 กลุ่มเท่ากับการสอนในห้องทดลองและในบางกลุ่มที่มีอาจารย์ประจำกลุ่มเดิมที่สอนในห้องทดลองและได้ไปควบคุมนิเทศบนหอผู้ป่วยด้วยมีโอกาสได้ดูแลใกล้ชิด ต่อเนื่อง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคปฏิบัติที่ผ่านตามเกณฑ์ได้ 100% ที่สอดคล้องกันกับการใช้เทคนิคการออกแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการวางแผนตามแนวทางของวงจรคุณภาพ (สมบุญรณ์ ตันยะ, 2549; อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์, 2552; SaferPak, 2009)

5. ปัจจัยด้านเวลา มีเวลาไม่พอกับเนื้อหา นักศึกษาต้องการเรียนรู้โดยใช้เวลาเพิ่ม จากการใช้ชั่วโมงศึกษาอิสระของนักศึกษาในช่วงเวลาที่ต่อเนื่องจากชั่วโมงสอนเพราะในการสาธิตและสาธิตย้อนกลับมักจะใช้เวลาที่เกินกว่าที่กำหนดอยู่แล้วซึ่งขึ้นอยู่กับศักยภาพในการเรียนรู้ของนักศึกษาแต่ละบุคคล

ปัจจัยที่มีผลในด้านลบ ที่ต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขนั้น ได้แก่

1. ปัจจัยด้านผู้สอน ต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ใจเย็น ไม่เครียด
2. ปัจจัยด้านผู้เรียน ต้องให้เตรียมความพร้อมในด้านวิชาการ วิชาที่เรียนในภาคทฤษฎีเพื่อเชื่อมโยงความรู้ไปสู่ การฝึกภาคปฏิบัติ
3. ปัจจัยด้านสื่อการสอน อุปกรณ์ไม่เพียงพอต้องเพิ่มงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อความต้องการ สำหรับใช้ในห้องปฏิบัติการพยาบาลและเสนอต่อทีมบริหารด้านวิชาการของโรงพยาบาลในการขอความร่วมมือ จัดสรรอุปกรณ์ให้เพียงพอในแต่ละ

หอผู้ป่วย

4. ปัจจัยด้านวิธีการสอน จากผลการวิเคราะห์ปัญหาที่ผ่านมา แม้ว่าจะแบ่งกลุ่มย่อยเท่ากับการเรียนในห้องปฏิบัติการ เนื่องจากระยะเวลาการฝึกปฏิบัติในช่วงระยะเวลาที่สั้นตามหน่วยกิตทำให้ต้องใช้เวลานอกเวลาหรือชั่วโมงศึกษาอิสระ ในการฝึกทักษะนักศึกษาเพิ่มมากกว่าเดิม โดยให้ผู้สอนเน้นสอนเฉพาะสาระที่สำคัญ นอกนั้นก็มีงานให้ศึกษาด้วยตนเองในห้องทดลองที่ได้จัดฐานการเรียนรู้ไว้ ถ้าหากไม่ได้ฝึกครบตามกิจกรรมที่ได้กำหนดไว้ตามรายวิชานั้น

5. ปัจจัยด้านเวลาที่สอน ได้จัดสอนตามหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ให้เรียนทฤษฎี 2 หน่วยกิต ทดลองเรียน 1 หน่วยกิต ซึ่งมีเวลาไม่เพียงพอกับการฝึกทักษะ

ประโยชน์ที่ได้รับการจากการวิจัย

เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนในรายวิชาหลักการและเทคนิคการพยาบาลต่อไป ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนในปีการศึกษาต่อไป
2. นำผลวิจัยเสนอต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อนำไปปรับปรุงในระดับ นโยบายที่ต้องแก้ไขหลักสูตร
3. จัดการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ในรายวิชานี้ ควรต้องมีการวิจัยชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องโดยใช้วงจรพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเดมมิ่งเป็นตัวขับเคลื่อน
2. นำผลการวิจัยที่ได้ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสาขาวิชาอื่นหรือสถาบันอื่นที่จัดหลักสูตรการสอนอย่างเดียวกันเป็นการจัดการความรู้ของสาขาวิชาเพื่อให้เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพต่อไป



เอกสารอ้างอิง

- พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. (2546). *ชุมชนพยาบาลศาสตร์*. กรุงเทพฯ: พระรามสี่ปิ่นดั่ง.
- พรีระนันท์ จีระยิ่งมงคล, และ นิตติยา น้อยสีภูมิ (2551). รายงานการวิจัย:ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี นพรัตน์วัชร. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี นพรัตน์วัชร.
- ระวีวรรณ ศรีศรีรามครัน. (2542). *เทคนิคการสอน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมพร อาษา. (2551). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนวรคุณอุปถัมภ์ อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ. ศรีสะเกษ: การศึกษาและพัฒนาตามยุทธศาสตร์โรงเรียนวรคุณอุปถัมภ์.
- สมบูรณ์ ต้นยะ. (2549). *การวัดผลและการประเมินผลทางการศึกษา*. Retrieved October 10, 2009, from <http://socialscience.igetweb.com/index.php?mo=3&art=91157> .
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2552). *เทคนิคในการกำหนดตัวชี้วัดผลการทำงานของพนักงานระดับบุคคล (2)*. Retrieved October 10, 2009, from <http://www.hrcenter.co.th/HRKnowView.asp?id=156>.
- Copi, I.M., & Cohen, C. (1994). *Introductive to Logic*. (9th ed). New York : Macmillan.
- SaferPak. (2009). *Plan Do Study Act*. Retrieved October 10, 2009, from <http://www.saferpak.com/pdsa.htm>.
- Ishikawa K. (2009). *Management Resources*. Retrieved October 10, 2009, from <http://www.skymark.com/resources/leaders/ishikawa.asp>.